

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 69/2018-42

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. februára 2018 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcu Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou [REDACTED], v mene ktorej koná advokát a konateľ [REDACTED], vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 6 Co 37/2014-587 z 20. apríla 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. júna 2015 sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátskou kanceláriou [REDACTED], v mene

ktorej koná advokát a konateľ [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Co 37/2014-587 z 20. apríla 2015 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza:

„Predmetom tejto sťažnosti je rozsudok porušovateľa vo veci náhrady ujmy na zdraví, ktorá nastala sťažovateľovi v roku 1981 pri práci pre štátny podnik...“

Sťažovateľ utrpel úraz v mladom veku ako 27-ročný a od toho momentu je absolútnym spôsobom obmedzený v osobnom, pracovnom, rodinnom aj spoločenskom živote. Následky traumatického poranenia chrbtice, miechy a trieštivej zlomeniny končatín pretrvávajú v podobe ochrnutia aj napriek 8 operačným zákrokom. Sťažovateľ prežíval mučivé bolesti, liečbu sťažovali komplikácie, silné bolesti ktoré musí tíšiť liekmi pretrvávajú dodnes a podľa slov znalca nie je dôvod očakávať zlepšenie. Uvedené má za následok aj negatívne následky na psychický stav sťažovateľa.

Sťažovateľ je aj pri bežných životných úkonoch odkázaný na pomoc inej osoby, t. j. nežije dôstojne a bol od mladosti vyradený z akejkoľvek činnosti a sebarealizácie. Od úrazu je plne invalidný, nezaložil si rodinu (v čase úrazu mal pred svadbou), nemá priateľov a od smrti rodičov je prakticky opustený. Trpí ťažkými depresiami, takže nie je schopný sa venovať ani žiadnej kreatívnej činnosti či hobby. Súčasne trpí finančnou núdzou, ktorú pre svoje obmedzenia nemôže riešiť zamestnaním sa. Ako vyplýva z vykonaného dokazovania, kvalitu života navrhovateľa v dôsledku úrazu nie je možné ani porovnávať s kvalitou života pred úrazom.

Sťažovateľ v žalobe v tejto veci uplatnil nárok na náhradu:

- bolestného (B) na základe bodového ohodnotenia z rokov 1982, 2004 a 2010 s mimoriadnym zvýšením na 150-násobok

- sťaženia spoločenského uplatnenia (SSÚ) na základe bodového ohodnotenia z rokov 1982, 2004 a 2010 s mimoriadnym zvýšením na 150-násobok.

OS BA I zamietol základný nárok za 1 000 bodov z titulu medicínskeho zvýšenia SSÚ (posudok 2004), mimoriadne zvýšenie nároku z titulu B na 90-násobok a mimoriadne zvýšenie nároku z titulu SSÚ na 120-násobok, čo žalobca včas napadol odvolaním.

V nadväznosti na toto odvolanie KS BA vo svojom rozhodnutí č. 6 Co/37/2014 zo dňa 20. 04. 2015:

1) výrokmi č. 1 a 2. zastavil a postúpil na rozhodnutie Sociálnej poisťovni nasledovné nároky:

- základný nárok za 200 bodov z titulu SSÚ (posudok 2004)*
- základný nárok za 225 bodov z titulu SSÚ (posudok 2010)*
- základný nárok za 15 bodov z titulu B (posudok 2010)*

2) výrokom č. 3 zrušil a vrátil na rozhodnutie OS BA I nasledovné nároky:

- mimoriadne zvýšenie nároku z titulu SSÚ na 30-násobok*

3) výrokom č. 4 zamietol nasledovné nároky:

- základný nárok za 445 bodov z titulu B (posudok 2004)*
- základný nárok 15 bodov z titulu medicínskeho zvýšenia B (posudok 2010)*
- mimoriadne zvýšenie nároku z titulu B na 60-násobok*

4) vôbec nerozhodol o nasledovných nárokoch:

- základný nárok na 1 000 bodov z titulu medicínskeho zvýšenia SSÚ (posudok 2004)*

podľa bodu 2 odvolania

- mimoriadne zvýšenie nároku z titulu B na 90-násobok podľa bodu 3 odvolania*
- mimoriadne zvýšenie nároku z titulu SSÚ na 120-násobok podľa bodu 4 odvolania.*

Vo veci bolo podané dovolanie v otázkach spadajúcich do právomoci dovolacieho súdu...

Skutkový stav a postup porušovateľa v ňom možno právne kvalifikovať ako:

- 1) porušenie práva na prístup k súdu...*
- 2) porušenie právnej istoty a legitímnych očakávaní...*
- 3) porušenie práva na riadne odôvodnenie a logiku súdneho rozhodnutia...“*

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a aby vydal tento nález:

„1. Krajský súd v Bratislave rozhodnutím č. 6 Co/37/2014 zo dňa 20. 04. 2015 porušil právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave č. 6 Co/37/2014 zo dňa 20. 04. 2015 a vracia mu vec na ďalšie konanie tak, že nebude postúpené Sociálnej poisťovni.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky sťažovateľovi priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 355,75 EUR, ktorú je porušovateľ povinný vyplatiť na účet právneho zástupcu... do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy

podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ tvrdí, že napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V súvislosti s predbežným prerokovaním sťažnosti ústavný súd považuje v prvom rade za potrebné poukázať na už citovaný čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity. Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľov a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietnuté porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci

ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (porovnaj m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

V súvislosti s podstatou a zmyslom princípu subsidiarity ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že základné právo na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie „je výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03), obdobne ako aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Komanický proti Slovenskej republike, rozsudok zo 4. 6. 2002) vyplýva, že ústavný súd a Európsky súd pre ľudské práva overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd vo svojej judikatúre taktiež opakovane uvádza, že predpokladom na vyslovenie právneho záveru o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je len také porušenie, ktoré nie je napraviteľné alebo odstrániteľné činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní vo veci samej, resp. ktorého nápravu nemožno dosiahnuť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v Civilnom sporovom poriadku [do 30. júna 2016 Občianskom súdnom poriadku, pozn. (m. m. I. ÚS 148/03, III. ÚS 355/05, II. ÚS 307/06)]. V nadväznosti na to ústavný súd pripomína, že v rámci konania o sťažnosti zásadne preskúmava len právoplatné rozhodnutia, a to v tom zmysle, že musí ísť o rozhodnutia, ktorými sa konanie vo veci samej právoplatne skončilo. Z princípu subsidiarity totiž vyplýva, že sťažnosť možno zásadne prerokovať a rozhodnúť

o nej až potom, keď napadnuté konanie bude skončené. Je to tak z toho dôvodu, že sťažnosť musí v zásade smerovať proti poslednému rozhodnutiu o opravnom prostriedku, ktorý mal sťažovateľ k dispozícii, a nemôže ho opomenúť. V zmysle uvedeného v konaní, ktoré v čase predbežného prerokovania sťažnosti ústavným súdom stále prebieha, nemožno uvažovať o splnení tejto požiadavky (IV. ÚS 361/2010).

Všetky námietky sťažovateľa v posudzovanej veci smerujú proti napadnutému rozsudku krajského súdu. Krajský súd o odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 10 C 104/2004-517 z 22. októbra 2013 takto rozhodol:

„Napadnutý rozsudok sa zrušuje vo výroku, ktorým bola žalovanej (Sociálna poisťovňa, Bratislava, pozn.) uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 141,07 eur z titulu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia a vo výroku, ktorým bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi 4,98 eur z titulu bolestného a konanie sa v tejto časti zastavuje (výrok I., pozn.)

Po právoplatnosti tohto rozsudku bude vec v tomto rozsahu postúpená Sociálnej poisťovni, [REDAKOVANÉ] (výrok II., pozn.).

Napadnutý rozsudok sa zrušuje vo výroku, ktorým bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi 4.090,93 eur z titulu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia a vec sa v tomto rozsahu vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (výrok III., pozn.).

Výrok napadnutého rozsudku, ktorým bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi 9.455,29 eur z titulu bolestného, sa mení tak, že žaloba sa zamieta (výrok IV., pozn.). “

Ústavný súd pri skúmaní podmienok konania o podanej sťažnosti zistil, že napadnutý rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 28. apríla 2015.

Ústavný súd ďalej zistil, že sťažovateľ podal 15. mája 2015 na okresnom súde proti rozsudku krajského súdu č. k. 6 Co 37/2014-587 z 20. apríla 2015 dovolanie (sťažnosť bola doručená ústavnému súdu 22. júna 2015, pozn.). O dovolaní (dovolanie malo rovnaký obsah ako sťažnosť sťažovateľa podaná ústavnému súdu, pozn.) rozhodol Najvyšší súd

Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 3 Cdo 661/2015 z 22. marca 2017 tak, že dovolanie proti výroku rozsudku krajského súdu č. k. 6 Co 37/2014-587 z 20. apríla 2015, ktorým krajský súd zrušil rozsudok okresného súdu č. k. 10 C 104/2004-517 z 22. októbra 2013 v časti, ktorou bola žalovanej (Sociálnej poisťovni, pozn.) uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 4 090,93 € z titulu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, odmietol, a v ostatnej časti napadnutý rozsudok zrušil a vec mu vrátil v tejto časti na ďalšie konanie.

Na výzvu ústavného súdu predsedníčka okresného súdu vo svojom prípise doručenom ústavnému súdu 28. novembra 2017 oznámila, že rozhodnutie najvyššieho súdu o dovolaní nadobudlo právoplatnosť 24. apríla 2017, okresný súd zabezpečoval jeho doručenie účastníkom (stranám konania) a podľa vyjadrenia predsedníčky okresného súdu sa pripravoval na predloženie krajskému súdu.

Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ uplatnil svoje námietky v sťažnosti podanej ústavnému súdu aj podaním dovolania, pričom v čase doručenia jeho sťažnosti nebolo dovolacie konanie ešte skončené, bolo dôvodné sťažnosť proti napadnutému rozsudku krajského súdu odmietnuť pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie sťažovateľ namietal, ešte rozhodoval najvyšší súd ako súd dovolací.

Ústavný súd odkazuje aj na svoju doterajšiu judikatúru (m. m. IV. ÚS 177/05), podľa ktorej vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, nemožno rozumieť už samotné podanie posledného z nich oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom. V okolnostiach prípadu sťažovateľa podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvoril stav, keď by o jej veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty prijateľné. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľa predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať

podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu ako predčasné (m. m. IV. ÚS 142/2010, IV. ÚS 467/2013), čo zakladá dôvod na jej odmietnutie ako neprípustnej.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd pripomína, že aj pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vo svojej rozhodovacej činnosti zastáva názor (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09), podľa ktorého v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Zároveň ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre uvádza (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní sa považuje v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je preto dôvodné, aby sťažovateľ v prípade podania dovolania podal zároveň aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. 11. 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54).

Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre uvádza (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní sa považuje v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je preto dôvodné, aby sťažovateľ v prípade podania dovolania podal zároveň aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (porovnaj k tomu aj rozsudok

Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. 11. 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54).

Ústavný súd preto v súlade s už opakovane vysloveným svojím právnym názorom (podobne napr. I. ÚS 358/09, III. ÚS 114/2010), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti na ústavnom súde je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o takomto mimoriadnom opravnom prostriedku, odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. februára 2018